پرندستان در ۳۵ سال: پرندگان و مردم در سه دهه همراهی در پرندستان، کتاب تازه درباره تغییرات زیستگاه‌ها و نقش مردم محلی

مهسا رهنورد و پریسا نوروزی

۵ مهر ۱۴۰۳ – ۵ سپتامبر ۲۰۲۴ – پرندستان در سال ۱۳۶۸ با ۲۱ هکتار زمین و ۴۰ کارمند آغاز به کار کرد. امروز این پارک ۱۲۰۰ هکتار وسعت دارد و ۳۵ سال است که هر پاییز میزبان هزاران پرنده مهاجر از آسیای مرکزی و خاورمیانه است. به مناسبت سالگرد، کتاب تازه‌ای درباره تغییر زیستگاه‌ها و نقش مردم محلی در حفاظت از پرندستان منتشر شده است.

کتاب «۳۵ سال در پرندستان» نوشته دکتر فرشته نوروزی، پژوهشگر ارشد پارک، و مهندس کامران یزدان‌پناه است. این کتاب ۲۴۰ صفحه دارد و شامل عکس‌های قدیمی، نقشه‌های تغییر مسیر رودخانه و گفتگو با صیادان سابق است. نوروزی گفت: «وقتی پارک را ساختیم، فکر می‌کردیم مشکل اصلی آلودگی است. بعد فهمیدیم مشکل اصلی آب است و اگر آب برگردد، پرنده هم برمی‌گردد.»

یزدان‌پناه گفت که در سال ۱۳۷۰ رودخانه‌ای که از وسط پارک می‌گذرد خشک شده بود و پرندگان آبزی تقریباً دیده نمی‌شدند. تیم پارک با کمک دانشگاه و شهرداری مسیر رودخانه را بازسازی کرد و سدی کوچک ساخت تا آب به برکه‌ها برگردد. امروز ۱۲۰ گونه پرنده در پرندستان لانه می‌کنند و ۶۰ گونه دیگر در مسیر مهاجرت از آن عبور می‌کنند.

در بخش مردم محلی، کتاب از صیادان سابق و کشاورزان اطراف پارک گفتگو کرده است. یکی از صیادان گفته است: «پدرم ۴۰ سال در این برکه ماهی می‌گرفت و من هم کمک می‌کردم. وقتی پارک آمد، گفتند دیگر نباید نزدیک شویم. الان نوه‌ام با دوربین می‌آید و من برایش تعریف می‌کنم کجا تور می‌انداختیم.» نوروزی گفت این بخش کتاب را برای او نوشته است.

پارک از پاییز آینده برنامه‌ای برای آموزش دانش‌آموزان محلی اجرا می‌کند و ۲۰ دانش‌آموز در هر دوره به پارک می‌آیند و با حلقه زدن پرندگان آشنا می‌شوند. هزینه هر دوره ۱۲۰ هزار تومان است و برای دانش‌آموزان کم‌درآمد رایگان است. مدیر پارک گفت ظرفیت هر دوره ۲۵ نفر است و ثبت‌نام از مهر آغاز می‌شود.

کتاب در ۱۲۰۰ نسخه چاپ شده و در پارک و کتابفروشی‌های شهر ۱۸۰ تومان فروخته می‌شود. نوروزی گفت سود فروش کتاب به صندوق حفاظت پرندستان می‌رود. پارک همچنین قرار است نسخه الکترونی کتاب را رایگان در سایتش بگذارد تا معلمان بتوانند در کلاس‌های خود از آن استفاده کنند.

بازار پرندگان شهر سه روز تعطیل شد

بازار پرندگان شهر سه روز به دلیل بررسی وضع بهداشتی و مجوزهای فروشندگان تعطیل شد. این بازار هر جمعه برپا است و صدها نفر برای خرید پرنده، دانه و قفس به آن می‌روند. مسئولان گفته‌اند تا پایان آبان تکلیف بازار روشن می‌شود و فروشندگان باید مدارک جدید ارائه کنند.

۱۲ هکتار نی برای لانه پرندگان کاشته شد

۱۲ هکتار نی در کنار رودخانه شهر کاشته شد تا زیستگاه پرندگان آبزی بازسازی شود. طرح با همکاری شهرداری و انجمن حفاظت از پرندگان اجرا شد و ۴۰ هزار نهال در آن کاشته شد. پیش‌بینی می‌شود ظرف دو سال پرندگان بیشتری در منطقه لانه کنند.

ممنوعیت شکار در تالاب تا پایان زمستان

شکار در تالاب شهر تا پایان زمستان ممنوع شد. تصمیم شورای شهر و اداره محیط زیست استان است. جریمه شکار ۵ میلیون تومان است و قایق‌های متخلف توقیف می‌شوند. گشت‌زنی با ۶ قایق و ۱۲ نگهبان انجام می‌شود و شماره تماس ۱۲۲ برای گزارش تخلف اعلام شده است.

۳۲ گونه پرنده در سرشماری تالاب ثبت شد

سرشماری پرندگان تالاب شهر نشان داد ۳۲ گونه پرنده در زمستان امسال دیده شده‌اند که ۴ گونه کمیاب هستند. تعداد پرندگان نسبت به سال گذشته ۱۸ درصد بیشتر است. اداره محیط زیست می‌گوید ممنوعیت شکار و پاکسازی نی‌زارها دلیل اصلی افزایش است.

پرندستان ۳۵ ساله شد

پرندستان شهر ۳۵ سال پیش با ۲۰ هکتار زمین و ۱۲ کارمند تأسیس شد. امروز ۱۲۰۰ هکتار وسعت دارد و ۱۸۰ گونه پرنده ثبت شده است. مدیر پارک گفت بودجه سالانه ۴۰ میلیارد تومان است و ۶۰ درصد آن از فروش بلیت تأمین می‌شود.

۵۰۰ لانه مصنوعی برای پرندگان آبزی

۵۰۰ لانه مصنوعی برای پرندگان آبزی در تالاب شهر نصب شد. طرح با همکاری اداره محیط زیست و ۲۰ داوطلب اجرا شد. هزینه هر لانه ۱۲۰ هزار تومان است و نصب آن ۴ ساعت طول می‌کشد. پیش‌بینی می‌شود ظرف دو سال ۳۰۰ لانه دیگر نصب شود